

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Студентоцентроване навчання: концепт, теорія, практика. В Україні. Під час російської військової агресії.

Олег ШАРОВ, генеральний директор,
директорат вищої освіти та освіти дорослих

Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+

7 жовтня 2025 р., ТАМ семінар «РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА
ОСНОВІ СТУДЕНТООРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ

- Концепт студентоцентрованого навчання в Україні динамічно змінюється відповідно до мейнстріму трансформації Європейського простору вищої освіти
- У 2019 році в Законі України «Про вищу освіту» було закріплене нове визначення, яка стало підставою для низки законодавчих та регуляторних ініціатив
- Особлива подяка ЄС та ЄК за підтримку та розвиток цієї діяльності в цей дуже складний період

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ -

підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:
заохочення здобувачів ВО до ролі автономних і
відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
створення освітнього середовища, орієнтованого на
задоволення потреб та інтересів здобувачів ВО,
зокрема надання можливостей для формування
індивідуальної освітньої траєкторії;
побудову освітнього процесу на засадах взаємної
поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу

НАДЗВИЧАЙНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

- Пандемія COVID-19
- Високі вимоги євроінтеграції
- РОСІЙСЬКЕ ВІЙСЬКОВЕ ВТОРГНЕННЯ ТА ВІЙНА, ЩО ТРИВАЄ (загибель та інвалідність військових та цивільних, зокрема дітей, полон і заручники, загальна мобілізація, переміщення мільйонів людей в західні регіони і за кордон, руйнування та пошкодження інфраструктури)

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ВИЩА ОСВІТА

- Впровадження Стратегії розвитку вищої освіти до 2032
- Імплементация Болонського процесу
- Оптимізація мережі закладів освіти (усіх рівнів)
- Забезпечення міжнародної порівнянності української освіти, передусім релевантної статистики
- Продовження реформ окремих галузевих сегментів
- Розвиток національної системи кваліфікацій

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ЯК ЦІЛЬТА ЗАСІБ

- У 2021 році за ініціативою першої леді Уряд України затвердив Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р
- Пріоритети: фізична, інформаційна, цифрова, суспільна та громадянська, освітня та економічна безбар'єрність
- Наразі реалізується План заходів з реалізації цієї Стратегії на 2025-2026 роки

ІДЕОЛОГІЯ ІОТ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача ВО, що ґрунтується на виборі здобувачем ВО освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У ВО ІОТ включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем ВО з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду

СИСТЕМНІ ЗМІНИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

- 16 серпня 2024 р. набув чинності:
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу»
- Прийнятий Верховною Радою України 23 квітня 2024 року
- План пріоритетних дій Кабінету Міністрів України на 2023 рік

ПОРІВНЯНІСТЬ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ

- ECTS (не тільки кредити ECTS), трирівнева вища освіта, Diploma Supplement – **структура кредиту ECTS**
- Національна рамка кваліфікацій, Глобальна конвенція з визнання кваліфікацій вищої освіти, визнання неформальної та інформальної освіти – **поняття кваліфікації, розширення визнання неформальної освіти**
- Гармонізація Переліку галузей знань та спеціальностей з МСКО – подолання власних комплексів

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ: В РУСІ

- Академічна автономія – лібералізація стандартів з нерегульованих спеціальностей
- Академічні свободи - комплекс інструментів індивідуалізації освітньої траєкторії здобувачів освіти
- Академічна доброчесність
- Участь студентів і викладачів в управлінні університетом

НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

- Особистісно-орієнтоване навчання
- Підвищення рівня суб'єктності здобувача освіти
- Освіта дорослих
- Посилення вимог до «регульованих» спеціальностей
- Залучення викладачів-практиків
- Удосконалення механізмів акредитації
- Підвищення кваліфікації викладачів ЗВО

ІНСТРУМЕНТИ: ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ

- Визначення поняття – індивідуальна освітня траєкторія
- У студентів більше можливостей формувати унікальний набір компетентностей завдяки інструментам ІОТ
- Лібералізація темпу навчання: 30-80 кр. ЄКТС на рік
- Міждисциплінарні освітні програми (МОП) на всіх рівнях ВО, бюджетні місця, перехід з МОП на традиційні
- Визнання РН, здобутих у ВО і ФПВО, академічній мобільності, неформальній та інформальній освіті
- Розвиток і підтримка спільних (подвійних) ОП і дипломів

ІНСТРУМЕНТИ: СТАНДАРТИ ВО

- Наступне покоління стандартів на компетентнісній основі
- Ключова лібералізація: відмова від нормативного змісту підготовки в термінах РН, крім «регульованих»!
- Ідентифікація: опис предметної області
- Стейкхолдери: залучення державних замовників до пропозицій, включення протоколів врахування пропозицій
- Додаткові вимоги та обмеження по формах здобуття освіти, при створенні міждисциплінарних освітніх програм

ІНСТРУМЕНТИ: РЕГУЛЬОВАНІСТЬ

- Стандарт ВО задає фіксований перелік освітніх програм та програмні результати навчання за ними, додаткові вимоги до правил прийому, структури освітньої програми, організації освітнього процесу та атестації здобувачів ВО
- Вільний вибір студентами обмежується 10% обсягу ОП
- Міждисциплінарні освітні програми не стосуються регульованих спеціальностей

ІНСТРУМЕНТИ: ВАЖЛИВІ ТОЧКИ

- Мінімальний обсяг навчальних занять в 1 кр. ЄКТС за денною/дуальною ≥ 10 год. (МБ, Б), ≥ 8 год. (М, ДФ)
- Інформація про міждисциплінарність ОП також у додатку, зміна структури документів про вищу освіту
- Розрахунковий строк навчання за іншими, крім денної/дуальної форми, може збільшуватись до 25%
- Завершення перехідного періоду щодо визнання духовної освіти

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
ГОТОВИЙ ВІДПОВІСТИ НА ВАШІ ЗАПИТАННЯ